

DINAMIKA

ETIKETAREN ATZEAN: NOR DAGO KONTSUMITZEN DUGUNAREN ATZEAN?

DBHrako MATERIALA

Helburuak

- **Haurren esplotazioak munduan milioika haurrengan duen eragina ulertzea.**
- **Bidezko merkataritza bezalako alternatibak ezagutzea.**
- **Gure kontsumo-ohituren eraginari buruz hausnartzea.**
- **Talde-lana eta pentsamendu kritikoa sustatzea.**

Jardueraren garapena

1. Sarrera motibatzailea (10 min)

Irakasleak galderak airera botako ditu:

- Nork jan du txokolatea gaur?
- Nork du mugikorra?
- Ba al dakizu nork egiten dituen zure mugikorraren osagaiak edo nork jasotzen duen kakaoa zure tabletatik?

Haurrek meatzaritzan (RDCn koltana) edo kakaoan (Boli Kostan edo Ghanan) egindako lanaren azalpen laburra.

2. Taldekako lana: “Ikusten ez diren istorioak” (20 min)

Gela **4 edo 5 taldetan** banatzen da. Talde bakoitzari gutun-azal bat emango zaio, honako hauek jasotzen dituen:

- Haur langile baten benetako istorio laburra (izena, adina, herrialdea eta lana), 1. eranskina
- Funtsezko datuak (adibidez: “1,5 milioi haurrek baino gehiagok egiten dute lan kakaoan”)
- Irudi argigarria
- Galdera dispartatzailea: Nola uste duzue sentitzen dela pertsona hori? Zergatik egiten du lan?

Taldeek **elkarrekin irakurri, aztertu eta hausnartu** behar dute historiari buruz. Ondoren, laburbildu egin behar dute, eta **kartoi mehe edo kartel bat** sortu, bisualki irudikatzeko.

Beharrezko materiala

- **Ebakinak dituzten gutun-azalak (bizi-istorioak, benetako datuak, irudiak), 1. eranskina**
- **Kartoi meheak eta errotuladoreak**
- **Proiektagailu edo arbel digital 1 (aukerakoa)**

3. Bateratze-lana (15 min)

Talde bakoitzak bere historia eta kartela aurkezten die gainerako ikasleei. Taldeen artean galderak eta iruzkinak sortzen dira.

4. Itxiera eta hausnarketa kolektiboa (10-15 min)

- Zerk harritu zaituzte gehien?
- Nola saiheuts daiteke egoera hori?
- **Bidezko merkataritza**ren kontzeptuaren sarrera eta nola haurren esplotaziorik gabeko ekoizleei laguntzen die.
- Benetako aukerei buruzko **irudi edo bideo labur bat** erakuts daiteke (adibidez, kakao-kooperatibak Ghana edo teknologia-fabrikatzaile etikoak).

AUKERAKOA: LUZAPENA

- Taldeei enpresa bati gutun sinboliko bat idazteko proposatzea, **gardentasuna eta lan-eskubideak** eskatuz.
- **“Kontsumo arduratsua: Ezagutu nor egiten duen kontsumitzen duzuna”** kanpainarako kartel bat diseinatzea.

ERANSKINA – BENETAKO BIZITZAREN HISTORIAK

Meatzaritza

Amina, Kamerun, 13 urte:

Aminak zazpi urte zituenetik egiten du lan bere familiarekin Yassako (Kamerun) urrezko meategi batean. Ez da inoiz eskolara joan, eta ez daki irakurtzen edo idazten. Bere eguna etxeko lanetan laguntzen eta otoitz egiten hasten da, urrearen bila orduak eman aurretik: “Jaiki, otoitz egin, etxea garbitu, platerak garbitu, ur bila joan eta ondoren meatzean lan egiten dut arratsaldeko ordu biak arte...”.

Yassan, milaka haurrek jasaten dute errealitate hori, eta gehienak ez daude ofizialki erregistratu-

ta, eta horrek zerbitzuetarako sarbidea eta oinarritzko eskubideak kentzen dizkie.

Santiago eta Agustin, Bolivia:

Anaia-arrebekin eta amarekin bizi dira Cerro Rico meategiko sarreran, Potosin. Aita biriketako gaixotasunagatik hil zitzaion, meategiko lanaren ondorioz. Haurrak ez dira eskolara joaten. Inguru horretan, meatzari baten bizi-itxaropena ez da 40 urtetik gorakoa. Pobrezia eta familiaren desintegrazioa meategietako haurren lanaren arrazoi arruntak dira.

Hadiza, meatzari neska:

Hadiza haurren esplotazioa jasan duten 73 milioi adingabeetako bat da. Meategi batean egunero 12 orduz lan egiten du, hezkuntzara eta baldintza duinetara iritsi gabe.

Testigantzak Tanzaniatik:

Tanzaniako hurrek eskala txikiko urre-meategietan lan egiten dute, harrobietan induskatzen, zaku astunak kargatzen eta merkurioaren eta erortzeko arriskuaren eraginpean. Asko ume-

zurtzak edo haur kalteberak dira, eta ez dute oinarrizko premietara iristeko aukerarik. Neskek jazarpena eta batzuetan sexu-esplotazioa jasaten dute.

Kakao-bilketa

Mendebaldeko Afrikako ohiko praktika:

Boli Kostan eta Ghanan 2,1 milioi haur baino gehiago ari dira kakao-sailetan lanean, horietako asko Mali eta Burkina Fasoko etorkinak. Bost urte zituztenetik hasten ziren lanean, 14 ordu arteko lanaldiak eginez, matxeteak erabiliz eta 45 kilo arteko zakuak eramanez. Ohikoak dira ebaketak eta zauriak, produktu kimiko arriskutsuekin lan egitea eta makineria arriskutsua manipulatzeko.

Ikerketak eta erreportajeak:

Auditoriek eta erreportajeek Ghanako haurren irudiak erakutsi dituzte, baldintza arriskutsuetan kakaoa garraiatzen eta biltzen. Txokolate-gile-enpresa batzuk aipatu izan dira ustiategi horrek irauten duen eskualdeak hornitzeagatik.

Testuingurua	Zifra / Datu gakoak
Haurrak meatzaritzan mundu mailan	17 urtetik beherako milioi 1 baino gehiagok meatze-aztarnategietan lan egiten dute munduan.
Haurrak kakao-ekoizpenean	2,1 milioi haur inguru Boli Kostan eta Ghanan
Produktu toxikoekiko esposizioa	Tanzanian, urrea erauztean merkurioaren eraginpean dauden haurrak; pestiziden manipulazioa ohikoa da kakao-sailetan.
Lan-ordutegia	Egunean 12-14 ordu arteko lanaldiak. Kakaoan, askotan 6etan hasten dira lanean eta iluntzean amaitzen dute.
Erremintak eta zereginak	Aihotzak, zerrak, karga astunak, nekazaritzako kimikariekiko esposizioa, tunelak irekitzea eta babesik eta segurtasunik gabeko minerala txikitzea.